

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta Ta Hellēnisti Heuriskomena

Origenes

Coloniæ, 1685

Ex Origenis Commentariis In Epistolam Ad Romanos. Ex libro primo
commentariorum in Epistolam ad Romanos, ad ea verba: Segregatus in
Evangelium Dei. Eodem Interprete.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79869](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79869)

δε εἶδεν ἀπικουρωμένους· εἰς δὲ τὰς ἀντιπο-
 ρεύας πρὸς αὐτοὺς, εἰς διωμάτων ἐστὶ μὴ γινέσθαι
 ἢ ἰσότης ἐσθλὰς προσηλωσικαὶ ἐσόμενα ὁ θεός,
 φησόμεν ὅτι ἀδύνατον μὲν μὴ γινέσθαι, ἐχὼν ὃ
 εἰς ἀδύνατον καὶ γινέσθαι, ἀνάγκη μὴ γινέσθαι,
 ἢ γινέσθαι καὶ γινέσθαι ἐπ' ἀνάγκης ἐξ ἀνάγκης, ἀλ-
 λὰ διωμάτων οὐκ ἐστὶ αὐτὰ μὴ γινέσθαι·
 δε λογικὸς ἔχει ἐνδεχέμενος τε καὶ γεωμετρικός, ὁ
 δὲ διωμάτων ἴσος, ἵνα ὁ ἀμείνων αὐτὸς τοῦ

A vidit abalienatos. Ad hæc autem si quis
objiciat, fieri non possit, ut non sint quæ
talìa fore prænotavit Deus : respondebi-
mus, fieri non posse, ut non eveniant,
sed non ideo, quia fieri non potest, ut
non eveniant, necesse est non evenire
vel evenire. Fiunt enim haudquaquam
ex necessitate, sed fieri quoque potest
ut non fiant. Sed rationis ac intelligendi
acumen & perspicacitatem deficiat
locus hic de iis quæ fieri possunt, ut qui
mentis suæ oculum absterlerit, demon-
strationum subtilitatem assecutus, intel-
ligere possit, quomodo in minimis
etiam rebus non impediatur, quo minus
sit aliquid, quod ad multa esse possit,
cum unum sit è multis id quod futu-
rum est : & ita prænotum sit fore qui-
dem, sed non necessariò fore. Sed cum
fieri possit ut non sit, erit non conjectu-
ra dictum, sed vere prænotum. Neque
vero quis putet nos illud : *Secundum pro-
positum*, reticuisse, quasi sententiam no-
stram urgeat. Ait enim Paulus : *Sci-*

Rom. 8. 23.

mus, quia amantibus Deum, omnia adju-
mentum sunt in bonum, iis qui secundum propo-
situm vocati sunt. Sed consideret, illius
secundum propositum vocationis causam
Apostolum statim reddidisse, cum
dicit: Quos prænoverit, eos & prædesti-
navit conformes imagini Filii sui. Et quum
aliud oportebat in justificamentum voca-
tionem proposito Dei fecerni ac segre-
gari, præter eos qui ipsum diligunt?
Hujus vero propositi & prænotionis causam
in nostra libertate esse satis decla-

Rom, 8, 28.

rati di: *Scimus, quia diligentibus Deum, omnia
conducunt ad bonum.* Perinde quafi dixif-
fer, omnia quæ ad bonum conducunt,
ideo conducere, quia auxilio digni funt
qui diligunt Deum. Sed interrogandi
funi, qui contrarium tuerentur, ad hæc
nobis respondeant; ponamus in con-
ditione, aliqua in noſtra eſſe poteſtate:
idque adverſus eos, qui libertatem vo-
luntatis tollunt, donec ex conditione
eorum ſententia falſa convincatur. Sit
ergo in nobis libera voluntas: anigitur
Deus futurorum ſeriem intuius, præ-

noscet ea quæ ex libertate unusquisque nostrum libertatis compos acturus sit? an non prænoscet? Qui respondeat non prænoturum, ignoret ille mentem infinitam & magnitudinem Dei. Si prænoturum agnoscant, rursus queremus ex ipsis, an ejus scientia causa sit, cur eventura sint futura, cum concedatur aliquid in nostra esse potestate; an quia futurum est, prænovit, neque ullo modo prænotio causa est eorum quæ unicuique nostrum ex libertate arbitrii futura

Hh h

fung

[illegible]

^α * ἀπολογησάσθωσαν ἡμῖν πρὸς ταῦτα * ἔως
 ἡμεῶν καθ' ἡσθησεν ἡ ψυχή μου ἐφ' ἡμῖν, ὅτι τὸ ἐρ-
 ᾶν * ἐν αὐτοῖς ἀναρέσται τὸ ἐφ' ἡμῶν, ὥς ἂν * ἐπὶ
 τῷ ὑποβλήσῃ ἐλεγχοῦ αὐτὸν ὁ λόγος * καὶ ἰσχύς
 αὐτοῦ. οὕτως διὰ τὸ ἐφ' ἡμῖν, ἄρα ὁ θεὸς ἐπι-
 βαλὼν πρὸς αἰμῶν τῷ ἐπομενῶν προσημασμένον
 περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν, ἐκείνων τῶν ἐχόντων τὸ ἐφ' ἡμῖν, ἢ ὃ προηρώσθη ἰ τὸ μὲν
 οὕτως λέγων, πρὸς προηρώσται, ἀγνοήσας ἐστὶ
 ἐπὶ πᾶσι νῦν, καὶ μεγαλωσύναν τῶν θεῶν * εἰ
 δὲ ὥσπερ οὖν ὅτι προηρώσται, πάλιν ἐρωτήσωμεν
 αὐτοὺς, ἄρα τὸ ἐρωτήσας αὐτὸν αἰτῶν ἐστὶ ἢ ἔως.

ἴδω τὰ ἐσόμενα, διδομένῃ ἡ ^{ἐν} 18 ἐφ' ἡμῶν.
ἡ ἐπὶ ἐστὶ πρόγνωσις, καὶ ἡ δαμῶς ἐστὶν αἰτία αὐτῆς
ἡ πρόγνωσις, ἢ ἐσόμενων ὅτι τὰ ἐφ' ἡμῶν

Part II.

sunt. Fieri ergo poterat, ut aliquibus occurrentibus impedimentis non hoc sed illud faceret, qui liber creatus est. Hæc igitur & similia si dicantur,

id quoque servatur: Bene habet, serve
bonæ & fidelis, super pauca fuisti fidelis,
super multa te constituam: intra in gau-
dium Domini tui: tum & laus omnis,
quæ bonis tribuitur: ac demum osten-

Math. 25. ¹ dicitur jure dici : *Serve nequam & ignave,*
27. *oportebat te committere pecuniam meam tra-*
pezita. Sic etiam stabunt, quæ juste di-
cuntur iis, qui ad dextram adfuerint :

Marth. 25. Venite ad me, benedicti patris mei, possi-
34. 35. dere preparatum vobis regnum à constitu-
tione mundi, quia esurivi, & dedistis mihi
quod ederem, & quæ sequuntur. Iis autem

Matth. 25. 1. quia finistris: Discedite à me, execrables,
41. 42. in ignem æternum, preparatum Diabolo &
Angeli ejus; quia cecurri, & non dedistis
mihi. quod edecum, & cætera. Atque
adeo si illud: Destinatus in Evangelium
Dei: &: Qui destinavit me ab utero ma-
tris mee, necessitarem aliquam contine-

1. Cor. 9. rent, an recte diceret Paulus: *Suggillo*
27. *corpus meum, & in servitutem redigo,*
ne, cum aliis predicavero, ipse reprobus

1. Cor. 9. *fiamus* & illud: *Vae mihi, nisi Evangelium*
16. *enunciavero.* His enim aperte declarat,
nisi suggillaret corpus suum & in servi-

tutem redigeret, posse se, postquam aliis prædicasset, reprobum fieri, & ipsi esse vā, nisi Evangelium enunciasset. An non igitur Deus eum destinavit ex utero matris, & segregavit in Evangelium Dei, causam videns justæ segregationis, quod castigaturus esset corpus suum & in servitutem redacturus, veritus ne postquam aliis prædicasset, ipse reprobos fieret; quodque sciens sibi fore vā, nisi Evangelium prædicasset, metuens ne sibi apud Deum vā esset, non siluit, sed Evangelium præ-

ὅτι διὰ τὴν φύσιν ἔχουσιν ἡ ἐξαίρετον, καὶ ὅσον ἐπὶ τῇ κατασκευῇ, ὡς ἐπὶ τῶν μὴ γιγν.

των φύσεις, ἀλλὰ διὰ τὴν προσηγορίαν μὴ
 ὑπερῶν πρᾶξεις, ὑπερὸν δὲ θυμὸν ἐκεί-
 * γη, ἐπὶ τῇ ἐν τῷ πνεύματι καὶ τῇ προαιρέσει
 τῇ ἀποδοτικῇ· νῦν δὲ ἀποδοτικῇ εἰς τὸ αὐτὸ
 * ψαλμὸν ἱστῶν, ἐν τῷ ἑκατέρῳ, παρεκ-
 τικῶν γὰρ τῷ. διὸ εἰς τὴν ἐκείαν ἐξῆλθεν δι-
 δόντες ἀποδοθῆσθαι, ὅταν τὸ ψαλμὸν διηγησώ-
 μεθα· ἀρεσκὴ δὲ ἐκ τούτου πεποιησασμένη εἰς
 τὸ, ἀφωρισμένη.

A longe superaret: sed ob præcitas prius
 actiones, quæ postea factæ sunt ex Apo-
 stolica quadam institutione. Neque jam
 Psalmi dictum interpretari tempestivum
 fuit; erat enim extra propositum: quare
 proprio loco Deo dante explicabitur,
 cum Psalmum edisseremus. Sed hæc
 copiosius in illud, *Segregatus*, & cætera
 disputata sufficiant.

Εκ τῆς εἰς τὴν πρὸς ῥωμαίους ἰστορίας, εἰς
 τὸ. * ἢ ἐν τῷ νόμῳ ἀμαρτίας;

E parte nona in epistolam ad Romanos: ad Rom. 7. 7.
 illud: Quid igitur lex peccati?

Eodem Interprete.

Οὐκ ὡςπερ νομοῦ ἐν τῷ νόμῳ, ἔτα
 ἐ εἰς ὃ πᾶσι νόμος πανταχῶς τῇ γε-
 φῆς λόγῳ· διὸ καὶ ἐκαστὸν γὰρ ἵσταν αὐτῇ
 ἐπιμελῶς ἐπιτήσυνται θεωροῦν, νῦν μὲν ἢ
 * γη νόμου ἡμετέρας ἐν τῷ νόμῳ φωνῆς, νῦν δὲ ἢ
 γὰρ τὸ ἑστῶν ἐνοεῖν ἀλλὰ ἐπὶ ἄλλων παλαιο-
 των, ὁμῶντοι γὰρ καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐστὶ καὶ τῶν
 γεφυρῶν φωνῆς ἀγίνες ἀγέσαστες νομίζοντες,
 ἐπὶ αἷς νομοῦ ἐν τῷ, ὅταν καὶ τὸ σημεῖον ἔχοντες;
 ὅταν ἀντὶ τοῦ νομοῦ ὅτι ἢ νόμῳ, φωνῇ καὶ
 ἐπὶ τῷ αὐτῷ, ἀλλ' ἐπὶ παλαιῶν ἵσταται, ὅ
 πᾶσι ἀποκρίνεται καὶ δεξιᾶ κατασκευῇ,
 ἐχόντων ἀνυποφωρῶν λύσεως δεξιᾶν, ἐν ἡ-
 σίμας ἐπὶ πᾶσι ὁππῶς δυσανασχετοὶ διωκόμενοι,
 ὡς τῷ νόμῳ, φωνῆς κατέστη ἐπὶ παλαιῶν, ὅ
 ἐπὶ τῷ τῇ πατρὶς γαλατίας λέγεται· ὅσοι γὰρ ἐξ
 ἔργων νόμος εἰσιν, ὅσοι κατὰ τὸν εἰσὶ. γὰρ
 πᾶσι γὰρ ἐπιμαρτυρεῖται πᾶσι ὅς οὗτοι ἐμμένει
 * πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ νό-
 μου τῷ πᾶσι αὐτοῖς. Καὶ εἰς τὸν νόμῳ ὁ καὶ
 τὸ γεγραμμένον δηλῶται μωσῆς τὸ προστατικὸν
 μὲν ὡν ποιῶν, ἀπαρθευτικὸν ὃ ὡν ἐπι-
 * γη αὐτῶν πᾶσι αὐτοῖς ὑποκειμένοις· τὸ δὲ * αὐτῶν
 δηλῶται ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ
 * γη νόμῳ γὰρ τῷ πνεύματι χάριν ἐπέθη, ἀχρεῖς
 * γη εἰς τὸν πᾶσι νόμῳ * ὁ ἐπιγινώσκων, ἀχρεῖς
 γὰρ δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτης. καὶ ἐν
 τῷ νόμῳ ὡς ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέ-
 γειν ἐν χρεῖσιν, ἵνα ἐν πίστεως δικαιοσύ-
 μιν· ἐλπίδος ὃ τῇ πίστεως κατέπαιστο
 παιδαγωγὸν ἔσμεν· πάντες γὰρ ὑποχρεῖται
 ἀπὸ τῇ πίστεως ἐν χρεῖσιν ἵσταται· ἡμεῖς
 καὶ ἡ πᾶσι μωσῆς ἀναγεγραμμένη ἱσ-
 τία ὅσοι τῷ νόμῳ, φωνῆς, ὡς ὅσοι τῷ αὐτῇ
 ἐπιστολῇ ἐπὶ λαβῶν, ἐν τῷ νόμῳ
 Pars II.

B Non quomodo lex unum nomen
 est, sic unus est ubique de lege
 Scripturæ sermo. Quare in singulis lo-
 cis opus est eam accurate persequi ac
 contemplari, & nunc quid significetur
 legis nomine, nunc vero quid illud sit,
 perpendere. Sed & in aliis compluribus
 vocibus id tenendum est. Sunt enim in
 Scriptura, aliis significandis rebus ean-
 dem fortitæ appellationem voces, quæ
 confundunt eos qui existimant, quem-
 admodum una vox est, ita unum esse
 significatum, ubicunque nomen id lo-
 cum habuerit. Quod autem legis vox
 non eadem significando, sed pluribus
 ponatur, multis prætermisiss, quæ ad
 impeditos sensus quos continent solven-
 dos, operam tum & studium efflagi-
 tent, exponemus ea, quæ sedare
 quemlibet possunt, ut Legis voce plu-
 ribus [significandis] posita: veluti
 cum in Epistola ad Galatas dicitur:
Quicunque ex operibus Legis sunt, sub ma-
ledictione sunt: scriptum est enim: Execra-
bilis qui non adheret omnibus, quæ scripta
sunt in libro Legis, ut faciat ea; planum
 est his verbis significari Moysi Legem,
 quæ imperat facienda iis qui ipsi subja-
 cent. Hoc autem iis verbis declaratur
 in eadem Epistola, & his: *Lex enim*
propter transgressiones posita est, donec ve-
nerit semen, cui promissum est, & ordinata
per Angelos in manu mediatoris: & in his:
adco ut Lex noster pedagogus fuerit in Chri-
sto, ut ex fide justificemur: at ubi venit
fides, non jam sub pedagogo sumus; Omnes
enim filii Dei estis per fidem in Christo Iesu.
 Legis etiam nomine significatur historia
 apud Moysen descripta, quemadmodum
 ex ea ipsa Epistola discimus his verbis:

ἔτω καὶ. νῦν χαλεπὸς μὲν νόμος τῷ φύσει, A
δικαιοσύνη θεῷ πεφανέρωται, μαρτυρούμενη δὲ
ὑπο νόμου τῷ μούσῳ. Ἐλὼν προφητῶν· ἔπιμι
εἴ· ἂν πρὸς τὴν ἐν δικαιοσύνῃ παραδόξῳ αὐτοῦ ἴδ
οῦσιν σημειούμενον τὸ νόμον, ὅτι εἴπερ ὁ αὐτοῦ
νόμος· παρέρρηκται ἐν τῷ νῦν. νῦν δὲ χαλεπὸς νόμος
δικαιοσύνη θεῷ πεφανέρωται, ἔν τῷ· μαρτυ
ρούμενη ὑπο τῷ νόμῳ Ἐλὼν προφητῶν, εἰ μὲν
χαλεπὸς νόμος πεφανέρωται, ἔχ' ὑπο νόμου μαρ
τυρούται. εἰ ὁ ὑπο τῷ νόμῳ μαρτυρούται, ἡ
χαλεπὸς νόμος πεφανέρωται. τῇ τῶν δικαιοσύνη ἴδ
θεῷ φανερούμενη ὑπο ἰησοῦ χριστοῦ μαρτυρεῖ
μὴ ἰδαμῶς ὁ τῷ φύσει νόμος. μικρότερος
γὰρ ἔστι αὐτοῦ. ὁ ὅ μωσῆς νόμος, ὁ πρὸ θεάμο
μα, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα, καὶ οἱ ἀνάλογον πρὸ πνεύ
* καὶ ὁ μαρτὸς τῷ νόμῳ ὡς φησὶ. ἔ· ὁ ἐν αὐτοῖς πνεύ
ματι μαρτὸς λόγος· διὸ καὶ ὁπτιμελῶς ἡ ἀναγινώ
σκουσα τὴν θείαν γραφὴν, πρὸς ὅτι ἡ πάντως
τῇ αὐτοῖς λέξεσιν ἔστι τῇ αὐτῶν φωνῇ
τῶν ῥημάτων αὐτῶν· ἴστω ὅτι πρὸς, ὅτι
μὴ ὡς τὴν ὁμολογίαν, ὅτι ὁ ὡς τὴν
ῥητορίαν, ἔστι ὅτι ὡς τὴν σύμφορον
ἀποστόλου ἄλλως τῇ λέξει καὶ ὡς αὐτοῦ ἐν
δε ἰσὺν, ἡ ὡς καὶ ἐν ἐπίστοις· καὶ τὰ τὰ ἐν
ἐπιμελῶς * καὶ φυλασσόμεθα, πολλὰ (Φα
μάτων ἀπὸ λατρίᾳ ἐν περικυκλῶν καὶ ὡς
ἐδίδου ὅτι τῷ, ἐώρακεν, ὅτι ἐπὶ τῷ αὐτῷ καὶ
αἰ. ἀλλ' ὅτι μὴ ἐπὶ τῷ ῥωματικῷ ἰσὺν, ὅτι
δε ἀπὸ τῷ νόμῳ, καὶ ἴστω ὅτι ὡς, ὅτι ὡς
καὶ μὴ ἐν ῥωματικῷ, καὶ μὴ φανερώς ἐκείνου (κα
νὴματα τῷ ἀληθείας, πρὸ ἐν τοῖς ὡς φησὶται
πνεύματι, καὶ ἐν τοῖς ὡς φησὶται λόγῳ,
πλάκα καὶ ὑπο τῷ φρεσὶ συγγράμῳ, καὶ
ἔχ' ὡς ὑπο μὴν λέγουσιν ἀπολαθῆναι. ἵνα μὴ
καὶ ἀνάξιοι εἰς κέρμα τῷ αὐτῶν ἰσχυρῶς εὐροσι πρὸ
συμφορῶν αὐτοῖς· ἀποκεκρυμμένα· καὶ ἴστω
πλάκα καὶ ἀπὸν ἐπὶ τῷ δοκεῖν μὴ ἔχειν ὡς
ἐν, μὴ ἀπολαθῆναι τῷ ὅλῳ γραφῶν καὶ μά
λιστα, ὡς ὡς φησὶται, τῷ φησὶται * καὶ τὴν
ἀπολαθῆναι. ἔ· μάλιστα τῷ ἀπολαθῆναι τὴν
πρὸς ῥωματικῶς ἐπιστολῶν, ἐν ἡ τῷ αὐτῷ νόμῳ
ἀπολαθῆναι ὡς φησὶται, καὶ ἐπὶ ἀπολαθῆναι πρὸ
μάτων κέρμα. ὡς φησὶται ὅτι ἐν ἔχει ὁ παῦ
λος ἐν τῇ γραφῇ τῷ ἐπιστολῶν τῷ ἀπολαθῆναι
ὡς φησὶται:

* καὶ ὁ
μαρτὸς
λόγος·
διὸ καὶ
ὁπτιμε
λῶς ἡ ἀ
ναγινώ
σκουσα
τὴν θεί
αν γρα
φὴν, πρὸ
ς ὅτι ἡ
πάντως
τῇ αὐτοῖς
λέξεσιν
ἔστι τῇ
αὐτῶν
φωνῇ
τῶν ῥη
μάτων
αὐτῶν·
ἴστω ὅτι
πρὸς, ὅτι
μὴ ὡς
τὴν ὁμο
λογίαν,
ὅτι ὁ ὡς
τὴν σύμ
φορον
ἀποστό
λου ἄλλ
ως τῇ λέ
ξει καὶ ὡς
αὐτοῦ ἐν
δε ἰσὺν,
ἡ ὡς καὶ
ἐν ἐπίστο
ιοῖς· καὶ
τὰ τὰ ἐν
ἐπιμελῶς
* καὶ φυ
λασσόμε
θα, πολλὰ
(Φαμά
των ἀπὸ
λατρίᾳ ἐν
περικυκ
λῶν καὶ ὡ
ς ἐδίδου
ὅτι τῷ,
ἐώρακεν,
ὅτι ἐπὶ τῷ
αὐτῷ καὶ
αἰ. ἀλλ'
ὅτι μὴ ἐπὶ
τῷ ῥωμα
τικῷ ἰσὺν,
ὅτι ὡς
καὶ μὴ ἐν
ῥωματι
κῷ, καὶ
μὴ φανε
ρώς ἐκεί
νου (κα
νὴματα
τῷ ἀλη
θείας, πρὸ
ἐν τοῖς ὡ
ς φησὶται
πνεύματι,
καὶ ἐν τοῖς
ὡς φησὶται
λόγῳ, πλά
κα καὶ ὑπο
τῷ φρεσὶ
συγγράμ
ῳ, καὶ ἔχ'
ὡς ὑπο μὴ
ν λέγουσιν
ἀπολαθῆ
ναι. ἵνα μὴ
καὶ ἀνάξιοι
εἰς κέρμα
τῷ αὐτῶν
ἰσχυρῶς
εὐροσι πρὸ
συμφορῶν
αὐτοῖς· ἀπο
κεκρυμμέ
να· καὶ ἴστω
πλάκα καὶ
ἀπὸν ἐπὶ
τῷ δοκεῖν
μὴ ἔχειν ὡ
ς ἐν, μὴ
ἀπολαθῆ
ναι τῷ ὅλῳ
γραφῶν καὶ
μάλιστα,
ὡς ὡς φη
σὶται, τῷ
φησὶται *
καὶ τὴν ἀ
πολαθῆναι.
ἔ· μάλιστα
τῷ ἀπολα
θῆναι τὴν
πρὸς ῥωμα
τικῶς ἐπισ
τολῶν, ἐν
ἡ τῷ αὐτῷ
νόμῳ ἀπο
λαθῆναι ὡ
ς φησὶται,
καὶ ἐπὶ ἀπο
λαθῆναι πρὸ
μάτων κέρ
μα. ὡς φη
σὶται ὅτι ἐν
ἔχει ὁ παῦ
λος ἐν τῇ
γραφῇ τῷ
ἐπιστολῶν
τῷ ἀπολα
θῆναι ὡς
φησὶται:

* Vid.
Not.

fiant. Sic &: Nunc sine Lege natura ju-
stitia Dei apparuit, testimonio Legis Moysis
& Prophetarum prænunciata. Dixerim
vero iis qui dubitant, duplicem Legis
significatum recipere, si Lex eadem ac-
cipitur, & in hoc loco: Sine Lege iusti-
tia Dei illuxit, & in illo: A Lege &
Prophetis prænunciata, si absque Lege ap-
paruit, non à Legis testimonio prænun-
ciatur? si vero Legis testimonio compro-
batur, non sine Lege declarata est. Ju-
sticiam itaque Dei, quæ à Jesu Christo
declarata est, nequaquam suo testimo-
nio comprobatur natura Lex, minor
enim est ipsa: Lex autem Moysis, non
litera, sed spiritus, & spiritui Legis
respondentes Propheta: & qui in ipsis
est sermo spiritus. Quare diligenter ob-
servare oportet eum, qui divinas Scri-
pturas pervolutat, non eas semper iis-
dem vocibus, non iisdem rebus uti:
quod interdum faciunt per cognomina-
tionem, quandoque per figuratam ratio-
nem, aliquando propter elocutionis
contextum, qui exigit ut aliter in ali-
quibus dictio usurpetur, quam ut in aliis
posita est: quod si attente observemus,
multos lapsus evitabimus & sinistras in-
terpretationes. Sciendum est itaque, non
eodem semper significato poni, Vidit,
sed aliquando in visu corporis, idem in-
terdum esse quod intelligere. Id enim
universè sciendum est, quod cum decre-
tum sit spiritui, qui in Prophetis * le-
gitur, abscondere, neque palam expo-
nere sensu veritatis: quemadmodum
Christi verbo, in Apostolis; sæpe &
sub locutione permiscetur, neque quasi
sub unam seriem orationis contextitur,
ne videlicet indigni, ad animæ suæ ju-
diciū inveniānt, quæ utiliter illis ab-
scondita sunt. Quæ ut plurimum cau-
sa est, cur videantur Scripturæ, non fa-
tis apta compositione & consecutione
coherere, maxime vero, uti superius
diximus, Prophetica & Apostolica,
Epistola præsertim ad Romanos, in qua
quæ de Lege dicuntur, diversis modis
dicuntur, & diversis rebus imponuntur,
ut videatur Paulus in illa Epistola rem
propositam non exequi.